

ИВАН ВАЗОВ
БЪДЕЩИЯТ ЛИТЕРАТУРЕН
„КРУЖОК“

chitanka.info

Литературните „светила“ в столицата правеха интимно събрание.

Пръв път една стая в София виждаше с гордост между четирите си стени десетина души писатели, без никаква примеса от други съсловия.

Да, само кандидати на славата!

Най-после ледът се беше пукнал, преградата бутната и всичките тия господа си долеяха лактите, гледаха се в очите, слушаха си думите, събрани под един покрив в материално и духовно общение.

Професионалните зависти, нервно раздражените самолюбия, глухите умрази и неумолими зложелателства и дребнавости бяха отстъпили място на дружни и братски отношения. Еснафът се укроти! Сякаш една атмосфера от топлик и искреност се въдвори тука и свърза тия непримирими елементи.

Музололюбивият господин Пенелов с цената на големи усилия и убедителност беше успял да всели взаимно доверие у тия враждуващи звезди на литературния небосвод на България и да ги привлече у дома си.

Той пръв беше направил това чудо и се намираше във възторг от сполуката.

За тия еженеделни четвъртъчни литературни събрания той доброволно даваше къщата си, гостолюбието си, чая си, усмивките си...

Той би сторил и по-голяма жертва за славата да стане домът му един вид български „Хотел Рамбује!“

* * *

Разговорите отиваха твърде оживено. Естествено, темата им беше книжнината.

Говори се там по всички съвременни явления из умствения живот на столицата, докоснаха се едно по друго до най-последните творения на всеки едного от присъстващите събратя-писатели и едногласно ги пофалиха.

Стана едно разсипничество от комплименти.

Много талант, сила и изразителност найдоха във високомузикалните и звучни стихове на поета Кушаева.

Забелязаха голямата задушевност и искрено чувство в новата стихотворна сбирка на Верилова, „българския млад Хайне“.

Възторгваха се от мраморната пластика и буйност на фантазията в прясната поема на елегантния Чучаргова.

Пронзнесоха се много ласкателно за чистия език и висока художественост в разказите на Дурманджиева, когото нарекоха „нашия Гогол“.

Превъзнесоха философската дълбочина у доктора Джан-Джана.

Висотата на новата драма на доктор Дигокорова.

Тежестта на логиката и аргументацията на младия критик Правдова.

Лекостта в изложението на романиста Драйчева, новият роман на когото сравниха по психологическата вяръност в изображение на страстите с Хюговия „Notre Dame de Paris“...

И тъй нататък...

Любезностите взаимно се сипеха, венците валяха, симпатиите се укрепяваха от упойния дим на тамяна на сладките речи, домакинът слушаше и гълташе възхитен тая хармонична музика, запята при парата на ароматния му чай.

* * *

Към единайсет часа първи станаха да си вървят поетът Кушаев и драматургът Дигоноров.

— При всичко това, нека си кажем правото — подзе Чучаргов, когато горните двама излязоха, изпрацани от домакина; — няколкото качества, които признахме на Кушаева, не могат да загладят много други недостатъци в стиховете му. Аз ги намирам доста тежки, даже скучни.

— Това е вярно — отзоваха се повечето от присъстващите.

— Главното, което липсва в поезията му — обади се Правдов, — то е животът, душата... затова неговата поезия е мъртва поезия.

Излезе, че всичките са съгласни по тая точка!

Доктор Джан-Джан си заби желязната кука в месата на драматурга Дигонорова:

— Дигоноровата драма не е лишена от известни, тъй да се каже, неща... Но напразно ще търсиш там драма: сухи диалози, водени от хора на кокили... Пародия на драмата...

— В това отношение доктор Джан-Джан е прав — потвърдиха всичките: — Дигоноров е слаб драматург.

— Даже нищожен! — изръмжа из ъгъла си Хайне и разля чашата си.

Казаха лека нощ и си излязоха други двама писатели: Драйчев и Дурманджиев — романистът и популярният разказвач — „нашият Гогол“.

— Стана дума одеде за новия роман на Драйчева и видях, че всички го високо оценихте — подзе Правдов, — колкото за мене, аз не мога да си обясня секрета на незаслужения успех на това творение... Героите са обрисувани бледни, фабулата е неправдоподобна. Впрочем аз не съм го чел още... Чучаргов! Какво собствено има там за препоръка?

— Аз не съм го чел... но ми казаха други: дървена работа...

— Но защо го фаят?

— Умствена незрялост и безвкусие у нашето общество... Печален факт! — забеляза строго доктор Джан-Джан, като си дръпна дълбокомислено прошарената дълга брада.

— Колкото за Дурманджиева, не можем да му отречем дарбицата на популярен разказвач — издума Правдов, — но този човек решително няма ни литературно развитие, ни естетика. Неговите хиляди пъти повтаряни все същи фрази го правят несносен, а безчислените му върволици от многоточия уморяват ти очите...

— Той краде! — забеляза Верилев, поетът.

— Да, краде, страшно краде — потвърдиха и другите.

— Кой го нарече Гогол, този бос литературен кърпач?

Това страховито развенчаване на отсъстващите фана да плаши присъстващите. Охотници да си вървят нямаше. Но Верилев поетът се пристраши и си зе сбогома.

— Симпатичен талантец е този Верилев — забеляза Чучаргов, като си поглади плешивата лъскава глава, когато чу стъпките на Хайне низ стълбата, — само че стихът му е измъчен и пресилен, а езикът му даже изнасилен... Като го четеш, сякаш че ходиш из турски гробища... Това е мое мнение, Впрочем...

— И чувствата са търсени у него, тоест: фалшиви — вмъкна друг предпазливо.

— Той е безнадежден... — пошъпна доктор Джан-Джан мрачно.

* * *

Оставаха петима души само. Всеки очакваше да тръгне последен.

Домакинът се не върна в стаята. Вероятно дойдоха му гости в другата.

Влезна Чучарговото слугинче и го повика да си иде у тях, че господарката била легнала вече.

Чучаргов се навъси и каза на слугинята да й каже да спи, а той веднага иде.

Другите се спогледаха знаменателно: те предвкусваха сладостта на новото пиршество, което Чучаргов готви за тяхното злодумство.

Чучаргов се чешеше по врата и не ставаше.

Разговорът вехнеше.

Доктор Джан-Джан с твърде спокоен вид и уж случайно подсети Чучаргова, че у дома му го чакат.

— Знам защо е: няма да бяга... Не ми се оставя приятната беседа — каза той и запали ново цигаро на свещта.

Другите крадешком го изгледаха свирепо.

Доктор Джан-Джан погледна часовника си. На челото му се появиха три прави бръчки, прилични на Ж. Той видя, че е закъснял повече, отколкото кроеше. Той имаше тая нощ да свърши една срочна работа.

— Предлагам — каже — да си отидем вече, един часът минава.

И той стана.

Но другите не мислеха, че е толкова късно, па очакваха и Пенелова, за да вземат сбогом.

— Noblesse oblige — забеляза Правдов.

— Аз се вече и тъй разсъних — каза Чучаргов.

— Ние ще те стигнем — издума нетърпеливият публицист Гулев.

Доктор Джан-Джан с усмивка на устата и с ярост в душата си ръкува се и излезе.

Пръв взе думата Чучаргов.

— Какво мислите, господа, за доктор Джан-Джана? Той даваше надеждица едно време, а излезе един ялов педант и надута пуйка... А даваше надеждица. Тоест — това е мое мнение...

— И доста справедливо — обади се Гулев.

— Кой го нарече в списанието Нов зрак „гений“? На подигравка, вероятно?

— Не беше на подигравка: той сам бе написал статията и турил Х. Аз положително знам — каза Петровски, верен приятел на доктор Джан-Джана.

Изсмяха се.

— Петровски знае всичките му тайни — забеляза Чучаргов. — Доктор Джан-Джан е грандоман, какъвто никоя лудница не е видяла... Болен е бедният човек, а можеше от него да излезе нещичко... Но, господа, не е ли време да ставаме и ние?

И Чучаргов стана.

Той веднага се разкая за това прибързване, защото останалите не мръднаха. Нямахше какво да се стори: той се покори на съдбата си.

Когато стъпките му по стълбите се изгубиха, Гулев каза:

— Не знам за какво намерихме одеде новата поема на Чучаргова превъзходна! Това беше просто умопомрачение. Сега, като размислям, дохождам до убеждение, че това е само набор от думи, без капка чувство! У тоя човек сякаш че има в гърдите му не сърце, а възглавница. Тая поема е една първокласна бездарност.

— Бездарност... — повториха устата на Черновича, задрямал вече.

— Аз никога не съм виждал в него, освен един словоизвергател — каза Правдов.

— И пуст ритмоплет — допълни Петровски.

Очевидно всичкото общество беше съгласно и тука. Пълната хармония в мислите и чувствата продължаваше да царува в недрата на това интимно събрание от кандидати на безсмъртието. Подир доктор Джан-Джана Чучаргов най-страшно си изпати, задето изтезава търпението им.

Скоро Правдов ги остави.

И него заклаха.

Останаха троица: поетът Гулев, нувелистът Чернович и филологът Петровски.

Никой не си отиваше.

Напротив: нувелистът задряма пък на свой ред, а филологът се залови да изчете новия брой от вестника Единомислие, голям като чаршаф.

Гулев се възползува от психологическия момент, каза им „сбогом“ и си излезе. На прага обаче той крадешком погледна назад и се успокои: Чернович дремеше, Петровски бе уврял нос в чаршафа.

Едвам стъпките му се изгубиха по стълбите... двамата господа се погледнаха...

Бедний Гулев, я да се върнеш да послушаш!

Не, по-добре спокойствувай! Лека нощ.

Петровски и Чернович излязоха заедно, след като фърлиха с удоволствие поглед в стаята, в която не оставаше никой след тях.

* * *

Така се свърши тая знаменита литературна вечер — първата и последната в столицата!

Защото на следващия четвъртък засладиха намери Пенеловата вратня под ключ!

Пенелов беше ги подслушал.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.